

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 111/2017-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. marca 2017 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Felixom Neupauerom, Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na rovnosť pred zákonom podľa čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžso 78/2015 z 26. októbra 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. februára 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na rovnosť pred zákonom podľa čl. 12 ods. 1 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 10 Sžso 78/2015 z 26. októbra 2016 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“ alebo „napadnutý rozsudok“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou konania vedeného Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 1 S 166/2013 v postavení žalobkyne proti Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej aj „žalovaný“) ako žalovanému o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. DK 301/00011/2012/R, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, pobočky Trenčín, č. DK 301/00011/2012 ako prvostupňového správneho orgánu (ďalej len „napadnuté správne rozhodnutie“). Krajský súd pôvodne rozsudkom sp. zn. 1 S 166/2013 rozhodol tak, že žalobu sťažovateľky zamietol. Tento rozsudok sťažovateľka napadla odvolaním, na základe ktorého najvyšší súd uznesením sp. zn. 10 Sžso 1/2014 z 11. februára 2015 zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že bolo odňaté právo na spravodlivý súdny proces dotknutého účastníka správneho konania, a tiež z dôvodu nedostatočného vysporiadania sa s námietkami sťažovateľky v súvislosti s jej aktívnou legitimáciou. Krajský súd následne pribral do konania dotknutého účastníka správneho konania a rozhodol rozsudkom č. k. 1 S 166/2013-112 z 10. septembra 2015 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“), ktorým žalobu sťažovateľky zamietol a náhradu trov konania sťažovateľke ani dotknutému účastníkovi správneho konania nepriznal. Sťažovateľka

podala proti rozsudku krajského súdu z 10. septembra 2015 odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 26. októbra 2016 tak, že rozsudok krajského súdu potvrdil.

3. Rozsudok krajského súdu bol odôvodnený nemožnosťou postúpenia pohľadávky zo zrušenej zdravotnej poisťovne [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] [REDAKČIA] (ďalej len „DZP“) na sťažovateľku a tiež nedostatkom aktívnej legitímácie sťažovateľky na podanie návrhu na vydanie platobného výmeru Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Najvyšší súd ako súd odvolací sa v napadnutom rozsudku stotožnil s argumentáciou prvostupňového krajského súdu.

4. Podľa sťažovateľky je zrejmé a nespochybniteľné, že argumentácia krajského súdu je v priamom rozpore s nálezom ústavného súdu č. k. I. ÚS 268/2011-38 z 23. novembra 2011, ktorým v obdobnej právnej situácii zrušil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 154/2010 zo 14. októbra 2010, v ktorom sa konštatovalo, že postúpenie pohľadávok odporuje zákonu, a teda je neplatné, a taktiež že správcovi neprináležalo oprávnenie postúpiť pohľadávku z poistného na zdravotné poistenie a z poplatkov na iný subjekt. Uvedený výklad Krajského súdu v Banskej Bystrici posúdil ústavný súd ako ústavne nekonformný. Ústavný súd uviedol, že «podľa § 25a ods. 1 zákona č. 273/1994 Z. z. (Postúpenie pohľadávky) pohľadávku na poistnom, pohľadávku na prirážke k poistnému, pohľadávku na poplatku z omeškania, pohľadávku na poplatku za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pohľadávku na pokute okrem pohľadávok zrušenej poisťovne (ďalej len „pohľadávka“) môže príslušná poisťovňa postúpiť tretej osobe s písomným súhlasom Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky a Ministerstva financií Slovenskej republiky po predchádzajúcom súhlase správnej rady príslušnej poisťovne. Z tohto ustanovenia vyplýva, že pohľadávky na poistnom zásadne možno postúpiť, a to aj tretej osobe. A ak tak možno urobiť pred konkurzom, hoci so súhlasom príslušných orgánov, potom krajský súd mal náležite vysvetliť so zreteľom na citované ustanovenie, prečo to nemožno urobiť v rámci speňažovania konkurznej podstaty v zákonom predpokladanom procese uskutočnenom konkurzným súdom, a mal také odôvodnenie podložiť aj citovaním príslušných právnych noriem, ktorých interpretácia a aplikácia ho viedla k takému úsudku.».

5. Najvyšší súd sa v napadnutom rozsudku stotožnil aj s argumentáciou súdu prvej inštancie týkajúcej sa aktívnej legitimácie sťažovateľky, a to spôsobom, že citoval jednotlivé ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu, pričom vôbec neodôvodnil, prečo a ako dospel k právnemu záveru, že je potrebné plne sa stotožniť s právnym názorom krajského súdu napriek tomu, že *„medzi procesné záruky spravodlivého súdneho konania patrí nepochybne aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na spravodlivý proces spravidla vyžaduje, aby rozhodnutie súdu bolo odôvodnené. Vyplýva to z potreby transparentnosti vykonávania spravodlivosti, ktorá je inherentná každému jurisdikčnému aktu. Odôvodnenie rozhodnutia je aj zárukou toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny. Je predpokladom toho, aby strany mohli účinne uplatňovať právo na opravné prostriedky. Napokon je predpokladom kontroly výkonu spravodlivosti zo strany verejnosti. Z praktického pohľadu to znamená, že súdy sú povinné odôvodniť svoje rozhodnutia, hoci túto povinnosť nemožno chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument bola daná podrobná odpoveď. Ak však ide o argument, ktorý je pre vec rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (viď judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Van de Hurk v. Holandsko, Ruiz Torija v. Španielsko, Hiro Balani v. Španielsko, mutatis mutandis rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn.: 1. ÚS 56/01 a ďalšie).“*. Rovnako aj ústavný súd sa opakovane vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie (sp. zn. III. ÚS 119/03).

6. Sťažovateľka zastáva názor, že najvyšší súd sa v napadnutom rozsudku nedostatočne vysporiadal so skutkovým a právnym stavom veci, čím porušil jej právo na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, v dôsledku ktorého porušil aj jej právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

7. Sťažovateľka na podporu svojej argumentácie poukázala aj na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžso 20/2012 z 24. apríla 2013 uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky 4/2015 pod č. 53, v ktorom najvyšší súd dospel k právnemu záveru, že pohľadávky z verejného zdravotného poistenia nepatria do majetkovej sféry zdravotnej poisťovne, ale zdravotná poisťovňa je iba ich správcou, a preto tieto pohľadávky nemožno zahrnúť do konkurznej podstaty. To znamená, že správca konkurznej podstaty nie je aktívne legitimovaný na podanie návrhu na vydanie platobného

výmeru Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou z dôvodu, že pohľadávky z verejného zdravotného poistenia nie sú v majetkovej sfére zdravotnej poisťovne. Avšak v prípade sťažovateľky nie je sporné, či predmetné pohľadávky z verejného zdravotného poistenia patria do jej majetkovej sféry. Zmenou vlastníka pohľadávky tieto nezmenia svoj charakter (obsah), t. j. právo aktívnej legitímácie je subsumované priamo v obsahu pohľadávky a toto právo nadobudne ten, do koho majetkovej sféry sa pohľadávky dostanú. V prípade rozhodnutia č. R 53/2015 však pohľadávky (spolu s právom aktívnej legitímácie) neopustili majetkovú sféru štátu. Uvedenú skutočnosť demonštruje aj špeciálny senát Najvyššieho správneho súdu Českej republiky v uznesení sp. zn. Konf 38/2009 zo 14. septembra 2009.

8. Vzhľadom na uvedené, poukaz najvyššieho súdu na rozhodnutie č. R 53/2015 v prípade nepriznania aktívnej legitímácie sťažovateľky pred Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou v danom prípade neobstojí. Naopak, rozhodnutie č. R 53/2015 judikuje, že aktívne legitimovaný na podanie návrhu na vydanie platobného výmeru Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou je ten subjekt, v ktorého majetkovej sfére sa pohľadávky vyplývajúce z verejného zdravotného poistenia nachádzajú, teda sťažovateľka.

9. Sťažovateľka v zmysle nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 268/2011 nadobudla tzv. legitímne očakávanie v zákonom priznanú ochranu jej vlastníckeho práva v podobe možnosti núteného výkonu s poukazom na skutočnosť, že v právnom štáte nemôže dôjsť k odmietnutiu spravodlivosti (*denegatio iustitiae*). Odňatím možnosti konať pred súdom sa podľa stabilnej súdnej praxe (napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 102/01) rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu zákon priznáva. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj jeho rozhodnutím (nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 102/04). K odňatiu spravodlivosti dochádza aj v prípade zastavenia konania v dôsledku nedostatku právomoci bez toho, aby existoval orgán, ktorý by o veci meritórne rozhodol a na ktorý by bolo možné vec postúpiť.

10. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom nastolil právny stav, keď neexistuje orgán, ktorý by o pohľadávke vo vlastníctve sťažovateľky rozhodol, čoho dôsledkom je priame a hrubé porušenie práva na prístup k spravodlivosti zakotveného v čl. 46 ods. 1 ústavy.

11. Podľa názoru sťažovateľky, napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu došlo k zásahu do jej vlastníckeho práva, ktoré chráni čl. 20 ods. 1 ústavy, keďže najvyšší súd svojvoľným výkladom a účelovou aplikáciou spôsobil de facto nemožnosť vymôcť predmetné pohľadávky a poskytol neprimeranú ochranu dlžníkom na zdravotnom poistení, ktorá v konečnom dôsledku má za následok priznanie imunity určitej skupine dlžníkov (dlžníkov sťažovateľky), čoho dôsledkom je zmenšenie majetku sťažovateľky, čo je aj priamym porušením rovnosti zakotvenej v čl. 12 ods. 1 ústavy.

12. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 10Sžso/78/2015 zo dňa 26.10.2016 došlo k porušeniu práva Sťažovateľa na súdnu a inú ochranu v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach, vlastníckeho práva Sťažovateľa v zmysle článku 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a rovnosti pred zákonom v zmysle čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 10Sžso/78/2015 zo dňa 26.10.2016 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva Sťažovateľovi náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia Sťažovateľa. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia Sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

13. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

16. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

17. Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súde. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie vecí (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva z 21. 2. 1975, séria A, č. 18, s. 18, § 36). Právo na spravodlivé prerokovanie vecí zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08). Ústavný súd napokon poznamenáva, že medzi právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jemu porovnateľným právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadných odlišností, a prípadné porušenie uvedených práv je preto potrebné posudzovať spoločne.

18. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

19. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že rozsudkom krajského súdu z 10. septembra 2015 bola zamietnutá jej žaloba o preskúmanie postupu a rozhodnutia žalovaného, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, ktorým bolo správne konanie vo veci návrhu sťažovateľky na vydanie platobného výmeru na zaplatenie poplatku z omeškania na zdravotnom poistení podľa zákona č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon č. 273/1994 Z. z.“) zastavené.

Uvedený rozsudok krajského súdu bol potvrdený najvyšším súdom ako vecne správny, pričom najvyšší súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými zisteniami, ako aj právnym posúdením veci krajským súdom, a preto využijúc § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) sa obmedzil na skonštatovanie jeho správnosti.

20. Sťažovateľka v sťažnosti namietala, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je nedostatočne odôvodnený najmä vo vzťahu ku konštatovanému nedostatku jej aktívnej legitímácie iniciovať správne konanie vo veci vydania platobného výmeru na zaplatenie poplatku z omeškania na zdravotnom poistení, ktorý vznikol na základe zmluvy o postúpení pohľadávok uzatvorenej medzi správcom konkurznej podstaty úpadcu – DZP a sťažovateľkou. Sťažovateľka zastáva názor, že právne závery najvyššieho súdu ako aj krajského súdu sú v rozpore s nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 268/2011, ako aj rozhodnutiami najvyššieho súdu sp. zn. 7 Sžso 20/2012, 1 Sžso 4/2015 a sp. zn. 1 Sžso 12/2015. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu je podľa sťažovateľky arbitrárny, svojvoľný a nedostatočne odôvodnený, keďže najvyšší súd sa dostatočne nevysporiadal so skutkovými tvrdeniami a právnym posúdením predloženými sťažovateľkou, čím porušil jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj právo na spravodlivé súde konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo podľa čl. 12 ods. ústavy. Keďže všeobecné súdy spôsobili nemožnosť vymôcť pohľadávky nachádzajúce v majetkovej sfére sťažovateľky na základe zmluvy o postúpení pohľadávok, bolo porušené aj jej základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

21. Z predloženého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd zistil, že najvyšší súd najskôr uviedol obsah odvolaním sťažovateľky napadnutého rozsudku krajského súdu z 10. septembra 2015 a ďalej sa venoval obsahu odvolania. Následne ako súd odvolací rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, využijúc možnosť skráteného odôvodnenia podľa § 219 ods. 2 OSP, potvrdil po tom, ako dospel k záveru, že krajský súd vyvodil správny záver a svoje rozhodnutie aj náležitým a vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil.

22. Krajský súd vo svojom rozhodnutí k aktívnej legitímácii sťažovateľky na podanie návrhu na vydanie platobného výmeru uviedol, že sťažovateľka ako žalobca nie je

oprávnená domáhať sa vydania platobného výmeru na dlžné poistné alebo poplatku z omeškania, pretože nie je zdravotnou poisťovňou. Vydať platobný výmer na dlžné poistné alebo poplatok z omeškania mohla do 31. decembra 2004 len zdravotná poisťovňa podľa zákona č. 273/1994 Z. z. a od 1. januára 2005 Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou podľa zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 581/2004 Z. z.“), a to len na základe návrhu uplatnenom zdravotnou poisťovňou.

K možnosti postúpenia pohľadávok na zdravotnom poistení tretej osobe krajský súd konštatoval, že zákon č. 273/1994 Z. z. v § 25a uvedené umožňoval s písomným súhlasom Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo zdravotníctva“) a Ministerstva financií Slovenskej republiky a po predchádzajúcom súhlase príslušnej správnej rady. Právna úprava zákona č. 273/1994 Z. z. účinná do 31. decembra 2004 umožňovala postúpiť pohľadávku zdravotnej poisťovne, ale neumožňovala postupníkovi domáhať sa u zdravotnej poisťovne vydania platobného výmeru podaním návrhu na vydanie platobného výmeru. Postupovaná pohľadávka mohla byť predpísaná platobným výmerom vydaným zdravotnou poisťovňou, pretože len v takom prípade bola právne vymožitelná. Platobný výmer na dlžné poistné a poplatok z omeškania bola počas platnosti a účinnosti zákona č. 273/1994 Z. z. povinná vydávať len zdravotná poisťovňa.

K námietke sťažovateľky, že § 25a ods. 1 zákona č. 273/1994 Z. z. pripúšťa výnimku z pohľadávok, na ktoré sa zákonné podmienky postúpenia ani podmienky upravujúce časové hľadisko vzniku týchto pohľadávok nevzťahujú, keďže DZP bola zrušená právoplatnosťou rozhodnutia ministerstva zdravotníctva, a preto správca konkurznej podstaty mohol postúpiť predmetné pohľadávky bez právneho obmedzenia v podobe podmienok predpísania platobného výmeru, krajský súd uviedol, že tento právny názor vychádza z nesprávneho právneho posúdenia § 25a ods. 1 zákona č. 273/1994 Z. z. Predmetné ustanovenie umožňovalo zdravotnej poisťovni postúpiť pohľadávku na poistnom, pohľadávku na prirážke k poistnému, pohľadávku na poplatku z omeškania, pohľadávku na poplatku za nesplnenie oznamovacej povinnosti a pohľadávku na pokute okrem pohľadávok zrušenej poisťovne po splnení podmienok uvedených v tomto ustanovení. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak bola zdravotná poisťovňa zrušená, nebola podľa zákona č. 273/1994 Z. z. oprávnená pohľadávky postúpiť vôbec.

K námietke sťažovateľky, že na právne posúdenie otázky, či pohľadávky boli postúpené v súlade so zákonom, je potrebné aplikovať právnu úpravu obsiahnutú v zákone č. 581/2004 Z. z., krajský súd uviedol, že tento právny názor nie je možné akceptovať. V čase postúpenia predmetných pohľadávok (7. júla 2005) neexistoval v oblasti verejného práva právny predpis, ktorý by definoval všeobecné podmienky pre postúpenie pohľadávok na poistnom a poplatku z omeškania, a teda by umožnil postúpenie takýchto pohľadávok. Vzhľadom na to, že pohľadávky na poistnom sú pohľadávky z práva verejného a nakladanie s nimi sa spravuje právom verejným, nemožno na postúpenie pohľadávok aplikovať právnu úpravu postúpenia pohľadávok podľa práva súkromného, ak to príslušný právny predpis výslovne neustanovuje. Keďže zákon č. 581/2004 Z. z. postúpenie pohľadávok na poistnom a poplatku z omeškania zdravotnej poisťovne v čase postúpenia predmetných pohľadávok neupravoval, zdravotná poisťovňa nebola podľa tohto zákona oprávnená postúpiť takúto pohľadávku na tretiu osobu. Toto postúpenie bolo umožnené až zákonom č. 530/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, s účinnosťou od 1. januára 2008. Keďže ani právna úprava zákona č. 581/2004 Z. z. neumožňuje postupníkovi pohľadávky vzniknutej podľa zákona č. 273/1994 Z. z. domáhať sa na úrade vydania platobného výmeru, je zrejmé, že pohľadávka, ktorú v rámci konkurzného konania správca konkurznej podstaty DZP postúpil sťažovateľke, mala byť predpísaná platobným výmerom zdravotnej poisťovne pred jej postúpením, keďže len v takom prípade ju môže postupník právne vymáhať.

Krajský súd považoval za preukázané, že zo zmluvy o postúpení pohľadávok vyplýva, že uplatňovaná pohľadávka na poplatku z omeškania nebola na sťažovateľku správcom konkurznej podstaty riadne postúpená, pretože predmetom zmluvy o postúpení pohľadávok nebola pohľadávka na poplatku z omeškania.

23. V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyšší súd uviedol:

„Z predloženého súdneho spisu, ktorého súčasťou je administratívny spis žalovaného vyplynulo, že rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu bolo zastavené konanie vo veci nároku žalobcu na zaplatenie poistného za zdravotné poistenie v sume 1.397,- Eur

za obdobie 11/1997 - 04/1999 a poplatku z omeškania podľa § 23 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z. z. vo výške 0,2 % za každý deň omeškania z uvedenej sumy poistného.

Prvostupňový správny orgán vo svojom rozhodnutí dospel k záveru, že žalobca nie je spôsobilý byť účastníkom konania, nakoľko je obchodnou spoločnosťou bez platného povolenia na vykonávanie verejného zdravotného poistenia a žalobca nie je oprávnený domáhať sa na Úrade pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou vydania platobného výmeru na dlžné poistné alebo poplatok z omeškania, pretože nie je zdravotnou poisťovňou. Preto konanie podľa § 30 ods. 1 písm. a) Správneho poriadku zastavil.

Po podaní rozkladu žalobcom proti prvostupňovému rozhodnutiu odvolací druhostupňový správny orgán - Predsedníčka úradu požiadavke navrhovateľa uplatnenej v rozklade, že je aktívne legitimovaný na podanie návrhu na vydanie platobného výmeru zaujala rovnaké stanovisko ako prvostupňový správny orgán a to, že navrhovateľ nie je oprávnený domáhať sa na úrade vydania platobného výmeru na dlžné poistné alebo poplatok z omeškania, pretože nie je zdravotnou poisťovňou. Vydať platobný výmer na dlžné poistené alebo poplatok z omeškania mohla do 31.12.2004 len zdravotná poisťovňa podľa zákona č. 273/1994Z.Z. a od 01.01.2005 úrad podľa zákona č. 581/2004 Z. z. len na základe návrhu uplatnenom zdravotnou poisťovňou. Predsedníčka úradu na základe napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo dospela k záveru, že Úrad nemá zákonom zverenú právomoc rozhodovať o úrokoch z omeškania podľa Občianskeho zákonníka, a to ani v prípade, ak by takýto nárok uplatnil aktívne legitimovaný účastník konania, preto konanie v časti tohto nároku zastavila a prvostupňové rozhodnutie potvrdila.

Podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského súdu ako aj žaloby, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania napadnutého rozhodnutia, je právna otázka, či spĺňa zákonné predpoklady na aktívnu legitimáciu účastníka vo veci uplatnenia nároku na konanie podľa § 18h zákona č. 581/2004 Z. z.

Postup žalobcu spočívajúci v podaní návrhu na vydanie platobného výmeru a žiadosťou byť účastníkom takéhoto správneho konania je v rozpore s charakterom postúpených pohľadávok, ktoré ani súkromnoprávnym postúpením na obchodnú spoločnosť nestratili svoj verejnoprávny charakter. Zákonodarca výslovne prostredníctvom ustanovenia § 18 ods. 1 písm. a) bod 3 zákona č. 581/2004 Z.z. aktívne legitimoval na podanie návrhu na vydanie platobného výmeru iba zdravotnú poisťovňu, t. j. subjekt jednoznačne opísaný v § 2 ods. 1 zákona č. 581/2004 Z. z.

Podľa § 10 ods. 1 písm. a) zákona č. 581/2004 Z. z. v citovanom znení úrad vykonáva dohľad nad verejným zdravotným poistením tým, že vydáva platobné výmery vo veciach uplatnených zdravotnou poisťovňou, ak ide o pohľadávky na poistnom vyplývajúce z neodvedených preddavkov na poistné alebo neodvedeného nedoplatku na poistnom podľa osobitného predpisu, úroky z omeškania a pohľadávky vyplývajúce z nezaplatenej úhrady za neodkladnú zdravotnú starostlivosť podľa osobitného predpisu.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 581/2004 Z. z. v citovanom znení zdravotná poisťovňa je akciová spoločnosť so sídlom na území Slovenskej republiky založená na účely vykonávania verejného zdravotného poistenia na základe povolenia na vykonávanie verejného zdravotného poistenia.

Obdobný záver judikoval senát NS SR v rozsudku sp. zn. 7Sžso/20/2012 zo dňa 24.04.2012.

Vzhľadom na hore uvedený záver o nesplnení podmienky aktívnej legitímácie žalobcu, sa Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho ďalšími námietkami nezaoberal.

Odvolačný súd pochybenie v konaní správneho orgánu ako i súdu prvého stupňa nezistil. Odvolacie dôvody neboli takého charakteru, že by mohli spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

Odvolačný súd sa stotožnil s právnymi názormi krajského súdu, ktorý na danú prejednávajúcu vec správne aplikoval ustanovenia zákona č. 581/2004 Z. z. ako aj zákona č. 274/1994 Z. z.“

24. V súvislosti s namietaným porušením označených práv sťažovateľky rozsudkom najvyššieho súdu (vydaným v správnom súdnictve podľa V. časti tretej hlavy OSP) je podľa názoru ústavného súdu potrebné zohľadniť špecifiká správneho súdnictva. V rámci správneho súdnictva súdy preskúmajú zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov (§ 244 ods. 1 OSP).

25. Z uvedeného vyplýva, že úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Treba vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo

rozhodnutia orgánu verejnej správy. Vzhľadom na tieto špecifiká správneho súdnictva ústavný súd posudzoval aj dôvodnosť námietok sťažovateľky proti napadnutému rozhodnutiu.

26. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne a právne akceptovateľné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných na vec sa vzťahujúcich hmotnoprávných a procesnoprávných zákonných ustanovení za súčasného stotožnenia sa s odôvodnením rozsudku krajského súdu, ktorého odôvodnenie považoval za správne v celom rozsahu, je napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu aj ústavne udržateľne odôvodnené. Najvyšší súd vo svojom rozsudku ústavne súladným spôsobom zdôvodnil (využívajúc zákonnú možnosť odkázať na rozhodnutie krajského súdu), prečo a na základe akých právnych úvah sa nestotožnil s argumentáciou predstretou sťažovateľkou o existencii jej aktívnej legitímácie na podanie návrhu na vydanie platobného výmeru na Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou vo veci uplatnenia nároku na zaplatenie poplatku z omeškania na zdravotnom poistení. Ustanovením § 219 ods. 2 OSP (toho času ustanovenie § 387 Civilného sporového poriadku, pozn.) bola odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia, pričom možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia bola podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke. Uvedené je v posudzovanej veci nesporné.

27. Pokiaľ sťažovateľka v rámci svojej argumentácie poukazuje na nadobudnutie pohľadávky postúpením v rámci konkurzného konania vedeného proti zdravotnej poisťovni, je podľa názoru ústavného súdu potrebné dodať, že verejnoprávna pohľadávka vzniknutá z oneskorene uhradeného alebo neuhradeného poistného na zdravotné poistenie (poplatok z omeškania) nie je spôsobilá byť súčasťou konkurznej podstaty úpadcu, keďže je majetkom štátu, ktorý zdravotná poisťovňa len spravuje. Ak by sťažovateľka nadobudla postúpením schváleným konkurzným súdom pohľadávku už autoritatívne priznanú platobným výmerom úradu, ide o vymáhateľný nárok. Ak pohľadávka nebola právoplatne priznaná platobným

výmerom úradu v prospech úpadcu pred jej postúpením, nemožno hovoriť o vymáhateľnom nároku, pretože tento nie je krytý žiadnym exekučným titulom. Sťažovateľka ako obchodnoprávna spoločnosť mohla a mala vedieť, že jej právne postavenie nezodpovedá legálnej definícii zdravotnej poisťovne, a preto bude minimálne sporné, či bude oprávneným subjektom na podanie návrhu na vydanie platobného výmeru úradom. Ak sa aj napriek uvedenému rozhodla pre špekulatívne nadobudnutie takejto pohľadávky, ide o súčasť podnikateľského rizika, ktoré v súvislosti so svojou obchodnou činnosťou musí znášať.

28. Ústavný súd navyše zdôrazňuje, že pohľadávka na zaplatenie úrokov z omeškania, ktorú sťažovateľka uplatňovala podľa občianskeho hmotného práva, vo vzťahu medzi sťažovateľkou a fyzickou osobou (dlžníkom na zdravotnom poistení) nemohla vzniknúť ako odvodенý právny vzťah (následok) nesplnenia verejnoprávnej povinnosti vo vzťahu k zdravotnej poisťovni oprávnenej na výkon verejného zdravotného poistenia, keďže len právna norma verejnoprávnej povahy môže stanoviť, aké právne následky bude znášať povinný (poistenec), ktorý si nesplnil verejnoprávnu zákonnú povinnosť.

29. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľky, v rámci ktorej poukazovala na právne závery obsiahnuté v náleze ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 268/2011, ktorým ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 154/2010, ústavný súd uvádza, že k otázke platnosti zmluvy o postúpení pohľadávok zo zrušenej zdravotnej poisťovne uzatvorenej medzi správcom konkurznej podstaty úpadcu – DZP a sťažovateľkou nezaujal v označenom rozhodnutí konkrétny právny názor, len umožnil Krajskému súdu v Banskej Bystrici v okolnostiach danej veci posúdiť platnosť tejto zmluvy aj podľa hmotného práva. Vzhľadom na uvedené nepovažuje ústavný súd v danej veci právne závery najvyššieho súdu, ku ktorým dospel v napadnutom rozsudku, za rozporné s uvedeným rozhodnutím ústavného súdu.

30. V ďalšej argumentácii sťažovateľka poukázala na právne závery najvyššieho súdu uvedené v rozhodnutiach sp. zn. 1 Sžso 4/2015 z 24. augusta 2015 a sp. zn. 1 Sžso 12/2015 z 24. augusta 2016. Ústavný súd po oboznámení sa s ich odôvodnením

konštatuje, že v predmetných rozhodnutiach dospel najvyšší súd k identickým právnym záverom ako v napadnutom rozsudku, keď uviedol, že sťažovateľka nesplnila podmienku aktívnej legitímácie v konaní o preskúmanie zákonnosti tam namietaných rozhodnutí Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Najvyšší súd v oboch rozhodnutiach identicky konštatoval, že rešpektuje opatrenie krajského súdu, ktorým vyslovil súhlas s tým, aby správca konkurznej podstaty DZP predal súbor pohľadávok sťažovateľke, avšak ďalší postup sťažovateľky spočívajúci v podaní návrhu na vydanie platobného výmeru je podľa jeho názoru v rozpore s charakterom postúpených pohľadávok, ktoré postúpením podľa súkromného práva nestratili svoj verejnoprávny charakter.

31. Ústavný súd ďalej dodáva, že najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 7 Sžo 20/2012, ktoré sťažovateľka v sťažnosti uvádza, dospel k záveru, že správca konkurznej podstaty úpadcu, ktorým je zdravotná poisťovňa, nemôže byť účastníkom správneho konania o návrhu na vydanie platobného výmeru vo veciach pohľadávok na poistnom, lebo ide o majetok štátu, a nie o majetok úpadcu. Súčasne konštatoval, že prostriedky z poistného na verejné zdravotné poistenie sú verejné prostriedky v majetku štátu, a preto nemôžu patriť do konkurznej podstaty zdravotnej poisťovne ako úpadcu. Z § 18 ods. 1 písm. a) bodu 3 zákona č. 581/2004 Z. z. vyplýva, že uplatniť pohľadávku na poistnom na Úrade pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou môže len zdravotná poisťovňa. Predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu bolo podrobené prieskumu ústavnosti na ústavnom súde v konaní sp. zn. I. ÚS 298/2014, v ktorom bola sťažnosť podaná správcom konkurznej podstaty odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

32. Z uvedeného vyplýva, že argumentácia sťažovateľky založená na poukaze na jednotlivé rozhodnutia najvyššieho súdu, ako aj ústavného súdu neobstojí.

33. V súvislosti so sťažovateľkou deklarovanej prejavom nespokojnosti s napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že z jeho rozhodovacej činnosti vyplýva, že sťažovateľka v jednotlivých konaniach pred všeobecnými súdmi opakovane ponúka vlastné zhodnotenie vykonaných dôkazov a dožaduje sa iného právneho posúdenia celej veci. Ústavný súd však nie je v poradí ďalším súdom rozhodujúcim o opravnom prostriedku sťažovateľky.

34. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Taktiež podľa už mnohonásobne judikovaného názoru ústavného súdu základné práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôžu byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Ústavný súd teda konštatuje, že nie je možné považovať právne závery najvyššieho súdu vyslovené v napadnutom rozsudku za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené, v dôsledku čoho nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť sťažovateľky v tejto jej časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

35. Keďže ústavný súd nezistil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, IV. ÚS 82/09, III. ÚS 103/2010).

36. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého rozsudku najvyššieho súdu zároveň dospel k záveru, že z jeho odôvodnenia nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by ním mohlo dôjsť k nepripustnému zásahu do základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20

ods. 1 ústavy, keďže všeobecné súdy v posudzovaných prípadoch ústavne konformným spôsobom interpretovali a aplikovali príslušné právne normy. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosť v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

37. Sťažovateľka súčasne namietala i porušenie svojho práva podľa čl. 12 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu. Keďže sťažovateľka toto porušenie oprela výlučne o dôvody v podstate identické s tými, ktoré uviedla v súvislosti s namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy (resp. čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru), bolo potrebné odmietnuť sťažnosť aj v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

38. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky (zrušenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, priznanie náhrady trov konania) v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2017